

Oppegård
kommune

yes we can!

demokratiprogram
for barn og ungdom
i Oppegård kommune
2012-2015

innhold

	innledning	- side 3
medvirkning og demokratiopplæring	for alle	- side 4
barn og ungdoms medvirkning	i plansaker	- side 6
elevrådsarbeid og skoledemokrati		- side 8
BUK - barn og unges kommunestyre		- side 10
	ungdomsrådet	- side 12
	klubbstyrene	- side 14
ansvarsfordeling		- side 16
referanseliste		- side 18
ordliste		- side 19

2

- «Barnekunnskap» kan
være ny kunnskap for
voksne.

«Medvirkning handler om å ta ansvar og å gi ansvar. Om å lytte til andre og tørre å si hva du mener. Om ikke å gi seg hvis du blir overhørt første gang. Om å tenke at din mening er enestående og at den kan forandre verden – både din og andres. Det handler om å sette seg i førersetet og ikke i baksetet av bilen som kjører akkurat din vei på denne kloden. Om å finne stemmen sin.»
(Marian Youmans, 2006)

hvorfor demokratiprogram?

Engasjement og ansvar

Det er viktig å sørge for at barn og ungdom har gode muligheter til å delta og påvirke i saker som betyr noe for dem. Når barn og ungdom får medvirke skaper det engasjement og ansvarsfølelse for hvordan de har det rundt seg. Barn og ungdom kan tilføre nye tanker om hvordan for eksempel områder skal bygges, hvilke tilbud som kan fungere i kommunen og hvordan penger bør brukes.

Barn og ungdom er en ressurs!

Barn og ungdom har kunnskap som voksne ikke har. Jo flere unge som engasjerer seg og får si sine meninger, jo mer kunnskap får vi om enkeltsaker. På denne måten kan man styre kommunen på en bedre måte. For eksempel er det viktig å vite når ungdom vil bruke buss, hva slags lekeområder barn ønsker å ha, og hva slags medier de leser for å få informasjon.

Barn og ungdom skal delta

Demokratiprogrammet skal gjøre det enklere for kommunens barn og ungdom å engasjere seg, påvirke og bli hørt i saker som er av interesse for dem. Programmet skal fortelle hva slags ordninger kommunen har og hva den vil gjøre for å bli enda bedre på medvirkning for barn og ungdom. At barn og ungdom deltar og har innflytelse i samfunnet, er og må være naturlig i Oppegård kommune, både i det politiske arbeidet og i administrasjonen.

Medvirkning og opplæring

Programmet har to hovedmål: medvirkning og opplæring. Barn og ungdom skal medvirke fordi de har rett til å bli hørt og fordi medvirkning fører til bedre resultater. Samtidig trenger de opplæring i hvordan de kan delta i demokratiet. Hvor godt et tiltak er, måles etter om det har gitt medvirkning eller opplæring – eller begge deler.

-yes I can!

I can for eksempel:
• si min mening!

Husk:

når du sier
det du mener
kan du få det
som du vil!

I can make a difference

medvirkning og demokratioppplæring for alle

Elevråd, BUK, ungdomsråd og klubbstyrene er steder der barn og ungdom i Oppegård får si sin mening. Alle disse organene har egne mål og tiltak i demokratiprogrammet. Rådene og styrene får opp mange saker og meninger, men ikke alle. En utfordring er å finne tiltak som gir enkeltpersoner god informasjon, og mulighet til å si sin mening om saker de er opptatt av, enten de behandles i de andre organene eller ikke.

Mål 1

Alle barn og ungdom i Oppegård skal kunne medvirke i saker som angår dem.

Tiltak 1

Opprette en egen e-postadresse som barn og ungdom kan sende innspill til. Barne- og ungdomskonsulentene følger opp innspillene.

Tiltak 2

Lage en plakat («yes!can») om ulike måter for barn og ungdom å medvirke i Oppegård. Plakaten skal henge i kommunens klasserom, på fritidssentrene, i Kolben, på rådhuset og andre aktuelle steder.

Tiltak 3

Lage egne sider for barn og ungdom på kommunens nettsted. Sidene skal inneholde informasjon om aktuelle saker og et diskusjonsforum.

Tiltak 4

Lage en spalte eller en side for barn og ungdom i lokalpressen, med aktuell informasjon og plass til leserinnlegg.

- Ikke la en god ide forsvinne, bare fordi du ikke vet hvem du skal snakke med!

barn og ungdoms medvirkning

Kommunen lager planer for blant annet hvor man skal bygge boliger, hvor det er viktig å ha helsestasjoner, fritidssentre og fotballbaner og hvordan man vil drive skoler i kommunen. Når planer blir lagd skal barn og ungdom, som voksne, få anledning til å si hva de mener. Kommunen har jobbet med å utvikle rutiner for dette i flere år. En utfordring er å gjøre det kjent for både barn, ungdom og voksne hvordan dette arbeidet skal foregå. En annen utfordring er å gi barn og ungdom informasjon, planer og sakspapirer de kan forstå.

MÅL 1

Barn og ungdom skal få uttale seg om **reguleringssaker** i deres nærområde.

Tiltak 1

Lage rutiner for barn og ungdoms medvirkning i reguleringssaker. Disse oppdateres når kommuneplanen endres hvert fjerde år.

Tiltak 2

Digitale barnetråkkregistreringer fra oppegårdskolen skal alltid tas med i kommunens plan- og reguleringsarbeid. Nye registreringer skal gjennomføres minimum hvert åttende år.

Tiltak 3

Videreføre ordningen med at elevrådet får tilsendt plansaker som gjelder deres nærområde.

Tiltak 4

Saksbehandler og barne- og ungdomskonsulent kan komme til elevrådet for å presentere reguleringsplanen, og hjelpe elevrådet med å lage en høringsuttalelse.

Tiltak 5

Ungdomsrådet får tilsendt alle reguleringssaker. I større saker gis rådet en utredning av saksbehandler.

Tiltak 6

Alle barn og ungdom kan sende innspill til en egen e-postadresse. Barne- og ungdomskonsulenten følger opp innspillene.

i plansaker

MÅL 2

Barn og ungdom skal få mulighet til å uttale seg om det de ønsker i **kommuneplanen.**

Tiltak 1

Når det lages ny kommuneplan, lages det tilpassede opplegg for barn og ungdoms medvirkning i arbeidet med utvalgte deler av planen. Opplegget skal involvere alle skoleelever, ikke bare de tillitsvalgte. Politikere inviteres til å delta.

Tiltak 2

BUK behandler utvalgte deler av kommuneplanen.

MÅL 3

Barn og ungdom skal involveres i arbeidet med **planer som berører dem spesielt.**

Tiltak 1

For alle planer som berører barn og ungdom spesielt, lages det tilpassede opplegg for barn og ungdoms medvirkning.

Tiltak 2

Saksbehandlere samarbeider med barne- og ungdomskonsulenten for å sikre at sakspapirer sendes på høring, og at sakspapirene er forståelige for barn og ungdom.

- For å mene noe om en sak må jeg først forstå saken!

elevrådsarbeid og

Skolen er stedet der flest barn og unge samles. Skolens klasseråd og elevråd er derfor de viktigste stedene for medvirkning og demokratiopplæring. Skolens læreplan har mål for elevrådsarbeidet, og Oppegård kommune vil prioritere elevrådsarbeid i skolen. Ledelsen på hver skole har ansvar for elevdemokrati og medvirkning, slik kommunestyret har vedtatt i planen «Strategi for skoleutvikling 2011-2015». Én utfordring er å gi både innflytelse og demokratiopplæring til *alle* elevene, også de som ikke er valgt inn i elevrådet. En annen utfordring er å gi elevene som møter i SU (samarbeidsutvalget) og SMU (skolemiljøutvalget) mot til å snakke elevenes sak.

Mål 1

Skape forståelse for hva det betyr å representere andre (i elevråd og BUK).

Tiltak 1

Videreføre opplæringsprogram for elevrådsrepresentantene.

Tiltak 2

Gi elevrådsrepresentanter praktiske øvelser i å legge fram en sak, argumentere og lede møter.

Tiltak 3

Vurdering og tilbakemelding av elevrådsrepresentantene halvveis i skoleåret.

skoledemokrati

Mål 2

Rektor og lærere støtter og respekterer arbeidet i elevrådene og i BUK.

Tiltak 1

Lage felles retningslinjer for elevrådsarbeid i Oppegård kommune.

Tiltak 2

Elevrådene presenterer aktuelle saker og spørsmål på skolens PLU-tid.

Mål 3

Elevrådene skal skape større engasjement for elevrådsarbeid.

Tiltak 1

Alle klasser/grupper/baser fra 5. til 10. trinn skal ha klasseråd, allmøte, klassens time eller lignende.

Tiltak 3

Opprette brukerområde på «It's learning», hvor medelever kan komme med forslag til elevrådet.

Tiltak 2

Alle elevrådsrepresentantene skal ha anledning til å informere om og diskutere saker til og fra elevrådet i klassens time eller lignende.

- Hvilken skole jeg går på skal ikke avgjøre hvor mye jeg får medvirke!

Mål 4

Elevne skal kunne påvirke sitt eget skole- og læringsmiljø.

Tiltak 1

Elevnes muligheter i SU og SMU er eget tema på elevrådsopplæringen.

Tiltak 2

Resultatene fra elevundersøkelsen om læringsmiljø skal diskuteres i klassene/basene, SMU og BUK.

BUK – barn og unges kommunestyre

Barn og unges kommunestyre er en viktig demokratisk arena, som har eksistert i Oppegård siden 1997. I BUK møter representanter fra elevrådene ved alle kommunens grunnskoler. I noen saker kan BUK bestemme, som for eksempel når BUK-midler skal fordeles. I andre saker sier BUK sin mening, som kommunestyret eller administrasjonen må vurdere. BUK har egne retningslinjer. Utfordringen er å øke BUKs mulighet til innflytelse, og samtidig beholde BUK som et viktig verktøy for demokratiopplæring.

MÅL 1

BUK skal behandle saker av felles interesse for barn og ungdom i Oppegård. Sakene skal engasjere barn og ungdom, og bidra til opplæring i demokratiske prosesser.

Tiltak 1

Elevrådene kan foreslå saker til BUK, som ordfører vurderer når hun/han setter opp sakskartet.

Tiltak 2

Videreføre opplæringsprogram for elevrådsrepresentantene.

Tiltak 3

Språket som brukes i sakspapirene til BUK skal være barnevennlig. Noen vanskelige ord må være med, som en del av opplæringen. Disse forklares.

Tiltak 4

Saker til BUK skal diskuteres i alle klasser/grupper/baser fra 5. til 10. trinn.

Tiltak 5

Noen BUK-saker behandles senere i politiske utvalg eller i kommunestyret. Når det skjer, skal resultatet alltid komme som referatsak i neste BUK.

Tiltak 6

Ordfører informerer alltid til nytt BUK om prosedyrer for gjennomføring av BUK møter.

ungdomsrådet

Ungdomsrådet består av ungdommer som er valgt fra skolene, fritidssentrene og videregående skole i Oppegård. Ungdomsrådet benyttes jevnlig til rådgivning av kommunens administrasjon. Samtidig ønsker de å bli mer inkludert i den politiske debatten, noe som også vil øke rådets motivasjon til å engasjere seg. Ungdomsrådet har egne retningslinjer. En utfordring er å styrke ungdomsrådets muligheter for innflytelse og få flere ungdommer engasjert via ungdomsrådets arbeid.

12

- Det hjelper lite å si sin mening, hvis meningen forblir på møterommet!

Mål 1

Styrke Ungdomsrådets rolle som medvirkningsorgan.

Tiltak 1

Endre ungdomsrådets retningslinjer med sikte på å styrke rådets rolle som representanter for alle kommunens ungdom.

Tiltak 2

Ungdomsrådet driver ung-til-ungformidling av hvordan barn og ungdom kan medvirke for å påvirke saker i kommunen.

Mål 2

Ungdomsrådets mening skal komme tydelig fram for politikerne.

Tiltak 1

Når ungdomsrådet uttaler seg i en sak, skal rådets vedtak følge sakspapirene i utvalg og kommunestyre. I tilfeller hvor dette ikke er mulig, skal ungdomsrådets uttalelse legges på bordet i selve møtet.

Tiltak 2

Vurdere hvordan ungdomsrådet kan gi sine innspill til politikere, utvalg og kommunestyre på en best mulig måte.

Klubbstyrene

Oppegård kommune har tre fritidssentre. Disse har lang tradisjon på å ha klubbstyrer og andre grupper av ungdom som er med og bestemmer hva som skal skje på sentrene og som hjelper til i de ulike aktivitetene. De voksne som arbeider i fritidssentrene vet at deres viktigste oppgave er å hjelpe ungdom til å gjennomføre aktiviteter og prosjekter som de ønsker. Altså er dette et sted hvor barn og ungdom kan medvirke i stor grad. En viktig utfordring er å involvere ungdommene enda mer i utviklingen av eget fritidstilbud.

14

- Når det handler om vår fritid bør vel vi være de første til å bli hørt?

Mål 1

Klubbstyrene skal fungere som en medvirknings- og opplæringsarena for demokrati innen sitt virkeområde.

Tiltak 1

Invitere ungdommer fra fritidssentrene til å delta i planlegging og gjennomføring av fritidssentrenes aktiviteter og arrangementer.

Tiltak 2

Lage retningslinjer for arbeidet i klubbstyrene, med fokus på medvirkning og demokratiopplæring.

Tiltak 3

Videreføre lederkurs for klubbstyrene.

Mål 2

Styrke klubbstyrenes deltakelse i lokaldemokratiet.

Tiltak 1

Leder for hvert fritidssenter informerer sitt klubbstyre om aktuelle saker.

Tiltak 2

Saker til ungdomsrådet som handler om ungdoms fritidstilbud kan diskuteres i klubbstyrene. Innspillene tas med videre av klubbstyrets representant i ungdomsrådet.

Tiltak3

Saker til UKO (utvalg for kultur og oppvekst) som handler om ungdoms fritidstilbud kan behandles i klubbstyrene, og innspill tas med til ungdomsrådet.

oppfølgingsansvar

Medvirkning og demokratiopplæring for alle

MÅL 1

Alle barn og ungdom i Oppegård skal kunne medvirke i saker som angår dem.

Tiltak	Seksjon	Rolle	Frist	Økonomi
1 Opprette en egen e-postadresse som barn og ungdom kan sende innspill til. Barne- og ungdomskonsulenten følger opp innspillene.	NÆR	Barne- og ungdomskonsulent	2012	Innenfor eksisterende rammer
2 Lage en plakat ("yesican") om ulike måter for barn og ungdom å medvirke i Oppegård. Plakaten skal henge i kommunens klasserom, på fritidssentrene, i Kolben, på rådhuset og andre aktuelle steder.	NÆR	Barne- og ungdomskonsulent	2012	Innenfor eksisterende rammer (har fått midler)
3 Lage egne sider for barn og ungdom på kommunens nettsted. Sidene skal inneholde informasjon om aktuelle saker og et diskusjonsforum.	NÆR	Barne- og ungdomskonsulent	2014	Innenfor eksisterende rammer
4 Lage en spalte eller en side for barn og ungdom i lokalpressen, med aktuell informasjon og plass til leserinnlegg.	NÆR	Barne- og ungdomskonsulent	2014	Innenfor eksisterende rammer

Barn og ungdoms medvirkning i plansaker

MÅL 1

Barn og ungdom skal få uttale seg om reguleringsaker i deres nærområde.

Tiltak	Seksjon	Rolle	Tid	Økonomi
1 Lage rutiner for barn og ungdoms medvirkning i reguleringsaker. Disse oppdateres når kommuneplanen endres hvert fjerde år.	SAM og NÆR		2014	Innenfor eksisterende rammer
2 Digitale barnetråkkregistreringer fra oppegårdskolen skal alltid tas med i kommunens plan- og reguleringsarbeid. Nye registreringer skal gjennomføres minimum hvert åttende år.	SAM og NÆR		Kont.	Innenfor eksisterende rammer ???
3 Videreføre ordningen med at elevrådet får tilsendt plansaker som gjelder deres nærområde.	SAM og NÆR		Kont.	Innenfor eksisterende rammer
4 Saksbehandler og barne- og ungdomskonsulent kan komme til elevrådet for å presentere reguleringsplanen, og hjelpe elevrådet med å lage en høringsuttalelse.	SAM og NÆR		Kont.	Innenfor eksisterende rammer
5 Ungdområdet får tilsendt alle reguleringsaker. I større saker gis rådet en utredning av saksbehandler.	SAM og NÆR		Kont.	Innenfor eksisterende rammer
6 Alle barn og ungdom kan sende innspill til en egen e-postadresse. Barne- og ungdomskonsulenten følger opp innspillene.	NÆR	Barne- og ungdomskonsulent	2012	Innenfor eksisterende rammer

MÅL 2

Barn og ungdom skal få mulighet til å uttale seg om det de ønsker i kommuneplanen.

Tiltak	Seksjon	Rolle	Tid	Økonomi
1 Når det lages ny kommuneplan, lages det tilpassede opplegg for barn og ungdoms medvirkning i arbeidet med utvalgte deler av planen. Opplegget skal involvere alle skoleelever, ikke bare de tillitsvalgte. Politikere inviteres til å delta.	SKOLE, SAM og NÆR		2014	Innenfor eksisterende rammer
2 BUK behandler utvalgte deler av kommuneplanen.	SKOLE, SAM og NÆR		2014	Innenfor eksisterende rammer

MÅL 3

Barn og ungdom skal involveres i arbeidet med planer som berører dem spesielt.

Tiltak	Seksjon	Rolle	Tid	Økonomi
1 For alle planer som berører barn og ungdom spesielt, lages det tilpassede opplegg for barn og ungdoms medvirkning.	SAM og NÆR		Kont.	Innenfor eksisterende rammer
2 Saksbehandlere samarbeider med barne- og ungdomskonsulenten for å sikre at sakspapirer sendes på høring, og at sakspapirene er forståelige for barn og ungdom.	SAM og NÆR		Kont.	Innenfor eksisterende rammer

Eleverrådsarbeid og skoledemokrati

MÅL 1

Skape forståelse for hva det betyr å representere andre (i elevråd og BUK)

Tiltak	Seksjon	Rolle	Tid	Økonomi
1 Videreføre opplæringsprogram for eleverådsrepresentantene.	SKOLE og NÆR	BUKons og eleveråds koordinatore	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
2 Gi eleverådsrepresentantene praktiske øvelser i å legge fram en sak, argumentere og lede møter.	SKOLE og NÆR	BUKons og eleveråds koordinatore	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
3 Vurdering og tilbakemelding av eleverådsrepresentantene halvveis i skoleåret.	SKOLE	eleveråds koordinatore	Kont.	Innenfor eksisterende rammer

MÅL 2

Rektor og lærere støtter og respekterer arbeidet i elevrådene og i BUK.

Tiltak	Seksjon	Rolle	Tid	Økonomi
1 Lage felles retningslinjer for eleverådsarbeid i Oppegård kommune.	SKOLE og NÆR		Kont.	Innenfor eksisterende rammer
2 Elevrådene presenterer aktuelle saker og spørsmål i inntil 10 minutter på skolens PLU-tid.	SKOLE	Rektor	Kont. fra 2013	Innenfor eksisterende rammer

MÅL 3 Elevrådene skal skape større engasjement for elevrådsarbeid					
Tiltak	Seksjon	Rolle	Tid	Økonomi	
1	Alle klasser/grupper/baser fra 5. til 10. trinn skal ha klasseråd, allmøte, klassens time eller lignende.	SKOLE		Kont.	Innenfor eksisterende rammer
2	Alle elevrådsrepresentantene skal ha anledning til å informere om og diskutere saker til og fra elevrådet i klassens time eller lignende.	SKOLE	Rektor	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
3	Opprette brukerområde på "It's learning" på hver skole, hvor medelever kan komme med forslag til elevrådet.	SKOLE	Elevrådsleder og -koordinator	2013	Innenfor eksisterende rammer
MÅL 4 Elevene skal kunne påvirke sitt eget skole- og læringsmiljø.					
Tiltak	Seksjon	Rolle	Tid	Økonomi	
1	Elevenes muligheter i SU og SMU er eget tema på elevrådsopplæringen.	SKOLE og NÆR	Elevrådskoordinator og BUKons	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
2	Resultatene fra elevundersøkelsen om læringsmiljø skal diskuteres i klassene/basene, SMU og BUK.	SKOLE	Rektor	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
BUK – barn og unges kommunestyre					
MÅL 1 BUK skal behandle saker av felles interesse for barn og ungdom i Oppegård. Sakene skal engasjere barn og ungdom, og bidra til opplæring i demokratiske prosesser.					
Tiltak	Seksjon	Rolle	Tid	Økonomi	
1	Elevrådene kan foreslå saker til BUK, som ordfører vurderer når hun/han setter opp sakskartet.	SKOLE og NÆR	Elevrådsleder og -koordinator	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
2	Videreføre opplæringsprogram for elevrådsrepresentantene.	SKOLE og NÆR	BUkons og elevrådskoordinatorer	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
3	Språket som brukes i sakspapirene til BUK skal være barnevennlig. Noen vanskelige ord må med, som en del av opplæringen. Disse forklares.	NÆR	Barne- og ungdomskonsulent	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
4	Saker til BUK skal diskuteres i alle klasser/grupper/baser fra 5. til 10. trinn.	SKOLE	Kontaklærere	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
5	Noen BUK-saker behandles senere i politiske utvalg eller i kommunestyret. Når det skjer, skal resultatet alltid komme som referatsak i neste BUK.	NÆR	Barne- og ungdomskonsulent	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
6	Ordfører informerer alltid til nytt BUK om prosedyrer for gjennomføring av BUK-møter.		Ordfører	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
Ungdomsrådet					
MÅL 1 Styrke ungdomsrådets rolle som medvirkningsorgan.					
Tiltak	Seksjon	Rolle	Tid	Økonomi	
1	Endre ungdomsrådets retningslinjer med sikte på å styrke rådets rolle som representanter for alle kommunens ungdom.	NÆR		2012	Innenfor eksisterende rammer
2	Ungdomsrådet driver ung-til-ung-formidling av hvordan barn og ungdom kan medvirke for å påvirke saker i kommunen.	NÆR		Kont.	Innenfor eksisterende rammer
MÅL 2 Ungdomsrådets mening skal komme tydelig fram for politikere					
Tiltak	Seksjon	Rolle	Tid	Økonomi	
1	Når ungdomsrådet uttaler seg i en sak, skal rådets vedtak følge sakspapirene i utvalg og kommunestyre. I tilfeller hvor dette ikke er mulig, skal ungdomsrådets uttalelse legges på bordet i selve møtet.	NÆR	Barne- og ungdomskonsulent	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
2	Vurdere hvordan ungdomsrådet kan gi sine innspill til politikere, utvalg og kommunestyre på en best mulig måte.	NÆR		2012	Innenfor eksisterende rammer
Klubbstyrene					
MÅL 1 Klubbstyrene skal fungere som en medvirknings- og opplæringsarena for demokrati innen sitt virkeområde.					
Tiltak	Seksjon	Rolle	Tid	Økonomi	
1	Invitere ungdommer fra fritidssentrene til å delta i planlegging og gjennomføring av fritidssentrenes aktiviteter og arrangementer.	NÆR	Fritidssenterleder	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
2	Lage retningslinjer for arbeidet i klubbstyrene, med fokus på medvirkning og demokratiopplæring.	NÆR	BUkons og fritidssenterleder	2014	Innenfor eksisterende rammer
3	Videreføre lederkurs for klubbstyrene.	NÆR	Fritidssenterleder	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
MÅL 2 Styrke klubbstyrenes deltakelse i lokaldemokratiet.					
Tiltak	Seksjon	Rolle	Tid	Økonomi	
1	Leder for hvert fritidssenter informerer sitt klubbstyre om aktuelle saker	NÆR	fritidssenterleder	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
2	Saker til ungdomsrådet som handler om ungdoms fritidstilbud diskuteres i klubbstyrene. Innspillene tas med videre av klubbstyrets representant i ungdomsrådet.	NÆR	BUkons og fritidssenterleder	Kont.	Innenfor eksisterende rammer
3	Saker til UKO (utvalg for kultur og oppvekst) som handler om ungdoms fritidstilbud kan behandles i klubbstyrene, og innspill tas med til ungdomsrådet.	NÆR	BUkons og fritidssenterleder	Kont.	Innenfor eksisterende rammer

Nærmiljøvirksomheten har ansvar for å gjennomføre en evaluering av demokratiprogrammet i 2015. Det skal fremmes sak for BUK og kommunestyret, og programmet revideres.

referanseliste

- **Barn og unges fritidsmiljø og deltakelse og innflytelse – rettigheter, lover og regelverk**, Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, 2011
- **Deltakelse og innflytelse fra barn og ungdom – informasjon og veiledning for arbeidet i kommunene**, Barne- og likestillingsdepartementet, 2006
- **FNs konvensjon om barnets rettigheter (Barnekonvensjonen)**
- **Frå barnehage til ungdomsportal – eksempel på barne- og ungdomsinnverknad i kommunane**, Barne- og likestillingsdepartementet, 2007
- **Kunnskapsløftet**, Utdannings- og forskningsdepartementet, 2006
- **Rett & slett – rettighetsboka for deg under 18**, Gyldendal forlag, 2006
- **Rettighetsplakaten**, Barneombudet, 2009
- **Satsing på barn og ungdom – Regjeringens mål og innsatsområder i statsbudsjettet 2011**, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2011
- **Strategi for skoleutvikling 2011-2014**, Oppegård kommune 2011
- **Ungdoms fritidsmiljø. Ungdom, demokratisk deltakelse og innflytelse – utredning fra ekspertgruppe**, Barne- og likestillingsdepartementet, 2008

ordliste

Administrasjonen – de som jobber på Rådhuset. De kommer med forslag til politikerne, og skal gjennomføre det politikerne bestemmer.

Barne- og ungdomskonsulenten – en ansatt i Oppegård kommune som jobber med medvirkning og demokratiopplæring for barn og ungdom

Barnetråkkregistreringer – Barn og ungdom har merket av på kart hvilke steder de bruker til lek og til å oppholde seg. Disse avmerkingene kalles barnetråkkregistreringer.

Behandle – å diskutere og bestemme seg for hva man mener

Demokrati – folkestyre. Alle får være med å bestemme.

Høringsuttalelse – når en person eller en gruppe sier hva de mener om en sak

Kommuneplanrullering –
Kommuneplanen endres hvert fjerde år. Men mye av den gamle planen beholdes. Derfor heter det at kommuneplanen *rulleres*.

Kommunestyret – de som er valgt til å bestemme i kommunen. Det velges nytt kommunestyre hvert fjerde år.

Medvirkning – å være med på å bestemme over det som gjelder en selv

Midler – kan bety flere ting. Her er det snakk om penger som gis til noe bestemt.

Mål – noe en ønsker å få til eller oppnå

Nærmiljøvirksomheten – De som blant annet jobber med sakspapirer til BUK. De jobber også blant annet med fritidssentrene og med barn og ungdoms medvirkning i demokratiet.

Ordfører – den kommunestyret har valgt til å være den øverste politiske sjefen i kommunen

Pressen – avisene

Reguleringssaker – saker der politikerne må avgjøre hva, hvor og hvordan det skal bygges

Rutiner – regler for hvordan noe skal skje, flere ganger

Representant – En som møter for flere andre, for eksempel en elevrådsrepresentant som er i elevrådet og sier hva klassen mener. En representant i BUK skal si det hun eller han tror skolen mener.

Representere – å være tilstede på vegne av noen andre eller å mene noe på vegne av andre

Retningslinjer – forklarer hvordan noe skal gjøres

Rådmannen – den øverste ansatte sjefen i kommunen

Saksbehandler – den ansatte i kommunen som jobber med en bestemt sak

Sakspapirer – Papirene som sendes ut før møter i for eksempel kommunestyret, BUK og ungdomsrådet. I sakspapirene står det viktigste om saken, slik at de som kommer i møtet skal kunne mene noe om den.

SU – Samarbeidsutvalget (SU) er skolens øverste rådgivende organ. I SU møter: elever, foreldre, undervisningspersonalet, andre tilsatte og to representanter fra kommunen, hvor rektor skal være den ene. SU har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolen.

SMU – Skolemiljøutvalget ved hver enkelt skole består av elever, foreldre, ansatte og en representant fra kommunen. SMU skal jobbe for et godt skolemiljø.

Tiltak – noe en gjør for å nå et mål

Vedta – bestemme seg for

Vedtaket – det som er bestemt. Vedtaket skal skrives i referatet.

FNs barnekonvensjon, artikkel 12, 13 og 14:

-Alle barn har rett til å si sin mening i alt som angår dem – og barnets meninger skal tillegges vekt.

-Barnet har rett til ytringsfrihet, til å søke, motta og spre informasjon og ideer av alle slag, med alle uttrykk.

-Barnet har rett til tankefrihet, samvittighetsfrihet og religionsfrihet.

Til de voksne:

Norge har lover, retningslinjer og planer som forteller om barn og ungdoms muligheter til å medvirke i samfunnet. Demokratiprogrammet er et utvalg av mål og tiltak som Oppegård kommune vil satse spesielt på. Programmet er ikke uttømmende, og skal ikke begrense barn og ungdoms rett til medvirkning på andre områder.

Demokratiprogrammet ble vedtatt av barn og unges kommunestyre (BUK) 14. november 2011

og av kommunestyret 26. mars 2012.

Endringer i programmet må vedtas av kommunestyret etter uttalelse fra BUK.

Har du spørsmål om demokratiprogrammet kan du sende en e-post til

yesIcan@oppegard.kommune.no

eller ringe barne- og ungdomskonsulenten på

telefon 66 81 50 21.